

DLACZEGO POLSKIE PARKI NARODOWE WYMAGAJĄ NOWEJ FORMUŁY PRAWNEJ ?

Dr inż. Andrzej Raj

Karkonoski Park Narodowy

Rola parków narodowych !

- **Ochronna** - chronią najcenniejsze zasoby przyrodnicze Polski,
- **Naukowa** – stanowią żywe laboratorium wiedzy o funkcjonowaniu, gatunków, populacji i ekosystemów,
- **Edukacyjna** – prowadzą szeroko zakrojoną edukację ekologiczną społeczeństwa,
- **Turystyczna** – parki narodowe rocznie odwiedza około 15 mln. turystów, w tym 4-5 mln. turystów zagranicznych,
- **Społeczna** – generują tysiące miejsc pracy,
- **Ekonomiczna** – są ważnym ogniwem w rozwoju gospodarczym i ekonomicznym regionów,
- **Międzynarodowa** – są ważnym elementem wypełniania międzynarodowych zobowiązań oraz promują Polskę na arenie międzynarodowej.

Międzynarodowe uznanie polskich parków narodowych:

UNESCO

Europarc Federation

Ramsar Convention

Natura 2000

IUCN

Kategorie obszarów chronionych według IUCN

Ia – rezerwaty ścisłe (*Strict Nature Reserve*)

Ib – obszary pierwotne (*Wilderness Area*)

II – parki narodowe (*National Park*)

III – pomniki przyrody (*Natural Monument*)

IV – obszary ochrony gatunkowej/siedliskowej (*Habitat/Species Management Area*)

V – obszary chronionego krajobrazu (*Protected Landscape/Seascape*)

VI – obszary czynnej ochrony zasobów przyrodniczych (*Managed Resource Protected Areas*)

Jaka formuła prawna parków narodowych ?

- Państwowa jednostka budżetowa + Gospodarstwo Pomocnicze ?
- Państwowa jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej ?
- Państwowa jednostka budżetowa ?

Państwowa jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej!

- Tworzona na podstawie ustawy o ochronie przyrody,
- Tworzona poprzez przekształcenie dotychczasowych państwowych jednostek budżetowych i gospodarstw pomocniczych,
- Działająca w oparciu o odrębne zasady gospodarki finansowej oraz zasady gospodarowania mieniem Skarbu Państwa.

Dlaczego państwowa jednostka organizacyjna?

- Daje możliwość zatrzymania dotychczasowych przychodów gospodarstw pomocniczych,
- Daje możliwość bezpośredniego pozyskiwania funduszy z krajowych i zagranicznych źródeł finansowych,
- Umożliwia tworzenie budżetu zadaniowego (co jest całkowicie zgodne z duchem reformy finansów publicznych),
- Nie spowoduje problemów społecznych wynikających z konieczności zwolnienia z pracy dotychczasowych pracowników gospodarstw pomocniczych (około 600 osób),
- Utrzymanie zatrudnienia na obecnym poziomie nie spowoduje jednocześnie poważnych komplikacji w realizacji ustawowych zadań parków narodowych,
- Przekształcenie parków narodowych i działających przy nich gospodarstw pomocniczych w państwowe jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej nie spowoduje dodatkowych wydatków dla Budżetu Państwa.
- Spowoduje lepsze wykorzystanie posiadanych środków finansowych oraz mienia Skarbu Państwa i tym samym lepszy poziom realizacji ustawowych zadań parków narodowych bez dodatkowego obciążenia dla Budżetu Państwa.

Dlaczego bez osobowości prawnej?

- Utrzymany zostanie wysoki stopień nadzoru Państwa nad działalnością parków narodowych, a w szczególności nad gospodarowanym przez parki narodowe mieniem Skarbu Państwa oraz realizacją ustawowych zadań Parku.
- Utrzymany zostanie wysoki (Państwowy) status parków narodowych na arenie krajowej i międzynarodowej, który jest zgodny ze standardami międzynarodowymi.
- Nie generuje zagrożeń dla mienia Skarbu Państwa oraz jakości realizowanej na terenie parków narodowych ochrony przyrody.
- Pozwala na kontrolowanie polityki kadrowej w parkach narodowych oraz tworzenie profesjonalnych służb parków narodowych.
- Wysoki stopień nadzoru Państwowego nad parkami narodowymi nie spowoduje dywersyfikacji polityki zarządzania poszczególnymi parkami narodowymi wynikającej z wpływów lokalnych, powiatowych oraz wojewódzkich jednostek samorządowych.

Jeśli państwowa jednostka budżetowa to:

- Należy zagwarantować zwiększenie dotacji budżetowej dla parków narodowych o kwotę min. 100 mln zł rocznie (odpowiednio do zwiększonych dochodów Budżetu Państwa z tytułu likwidowanych Gospodarstw Pomocniczych),
- Należy zwiększyć ilość etatów w jednostkach budżetowych odpowiednio do likwidowanych etatów w Gospodarstwach Pomocniczych (600 etatów),
- Należy usprawnić system „prefinansowania” parków narodowych dla realizacji projektów realizowanych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej

Dlaczego ?

- Gospodarstwa pomocnicze przy parkach narodowych wykonują **wyłącznie** ustawowe zadania parków narodowych,
- Państwowe jednostki budżetowe – parki narodowe muszą w **100%** przejąć zadania realizowane dotychczas przez gospodarstwa pomocnicze aby utrzymać ciągłość realizacji zadań z zakresu: ochrony przyrody, edukacji ekologicznej, udostępniania parku do celów turystycznych oraz utrzymania mienia Skarbu Państwa.

Podsumowanie!

- Niezależnie od ostatecznych rozwiązań w zakresie formuły prawnej parków narodowych, dla ich prawidłowego funkcjonowania w przyszłości muszą być spełnione dwa podstawowe warunki:
  1. Nie może zmniejszyć się dotychczasowy budżet parków narodowych liczony łącznie – jednostka budżetowa + gospodarstwo pomocnicze
  2. Nie może ulec obniżeniu poziom zatrudnienia w parkach narodowych liczony łącznie – jednostka budżetowa + gospodarstwo pomocnicze

A landscape photograph at sunset. The sky transitions from a pale blue at the top to a bright orange near the horizon. A large, dark silhouette of a hill dominates the left side of the frame, with a small cluster of buildings on its peak. The sun is a bright orange orb partially hidden behind the hill's slope. In the foreground, a field of tall grasses is silhouetted against the bright sky. The overall mood is serene and quiet.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ